

PWYLLGOR LLYWODRAETHU CORFFORAETHOL

Cofnodion cyfarfod o'r Pwyllgor Llywodraethu Corfforaethol a gynhaliwyd yn Ystafell Bwyllgora 1B, Neuadd y Sir, Rhuthun, Dydd Mercher, 28 Ionawr 2015 am 9.30 am.

YN BRESENNOL

Y Cynghorwyr Stuart Davies, Peter Duffy, Jason McLellan (Cadeirydd) a Mr P. Whitham (Aelod Lleyg).

HEFYD YN BRESENNOL

Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol (NS), Pennaeth Gwasanaethau'r Gyfraith, AD a Democratiaeth (GW), Pennaeth Archwilio Mewnol (IB), Prif Gyfrifydd (RW), Rheolwr Caffael Strategol Dros Dro (SA), Rheolwr Adnoddau a Chynllunio Addysg (CW), Prif Reolwr – Cymorth Busnes (TW), Cynrychiolwr Swyddfa Archwilio Cymru (GB), Rheolwr Ardal AGGCC (HM) a Gweinyddwr y Pwyllgor (CIW).

1 YMDDIHEURIADAU

Derbyniwyd ymddiheuriadau am absenoldeb oddi wrth y Cynghorwr(wyr) Joan Butterfield, Martyn Holland, Gwyneth Kensler, J. Thompson-Hill ac Chyfarwyddwr Corfforaethol: Uchelgais Economaidd a Chymunedol a Phennaeth Cyfathrebu, Marchnata a Hamdden.

2 DATGAN CYSYLLTIAD

Datganodd y Cynghorwyr Jason McLellan, Stuart Davies a Mr Paul Whitham gysylltiad personol yn Eitem 10 ar yr Agenda, Rheolaeth Ariannol o Ysgolion.

3 MATERION BRYD

Ni chodwyd unrhyw eitemau y dylid, ym marn y Cadeirydd, eu hystyried yn y cyfarfod fel mater o frys yn unol ag Adran 100B(4) Deddf Llywodraeth Leol, 1972.

4 COFNODION

Cofnodion cyfarfod y Pwyllgor Llywodraethu Corfforaethol a gynhaliwyd ar 17 Rhagfyr 2014.

Materion yn codi:-

8. Cynllun Gwella Llywodraethu - Mewn ymateb i gwestiwn gan Mr P. Whitham, eglurwyd bod ystyriaeth wedi'i roi i gyflwyno Adroddiad Blynyddol y Pwyllgor Llywodraethu Corfforaethol yn Ebrill 2015 yng nghyfarfod o'r Cyngor i gyd-fynd â diwedd y flwyddyn ddinesig a chyflwyno Adroddiadau Blynyddol gan y Pwyllgorau

Archwilio priodol. Nododd yr aelodau mai dyma Adroddiad Blynyddol cyntaf y Pwyllgor Llywodraethu Corfforaethol i gael ei gyflwyno i'r Cyngor.

8. Rhaglen Waith Pwyllgor Llywodraethu Corfforaethol, 26 Mawrth, 2015 - Mewn ymateb i amheuan a godwyd gan y Cyngorydd S.A. Davies, a chadarnhaodd y Pennaeth Gwasanaethau'r Gyfraith, AD a Democratiaeth eu bod wedi cytuno i baratoi nodyn gwybodaeth y gellid ei gyflwyno i gyfarfod y gweithdy cyllideb i'w ystyried. Eglurodd y Cadeirydd y byddai cyflwyno'r wybodaeth i'r Grŵp Cadeiryddion ac Is Gadeiryddion yn fecanwaith ar gyfer cychwyn y broses.

Mewn ymateb i bryderon a godwyd gan y Cyngorydd Davies ynghylch y lefel gynyddol o gyfraniadau cyllid sydd ei angen gan y Cyngor i'r cynllun pensiwn, fe gadarnhaodd y Pennaeth Gwasanaethau'r Gyfraith, AD a Democratiaeth ei fod yn gynllun statudol wedi'i nodi yn Rheoliadau Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol 2013 gyda gwraidd y pŵer yn y Ddeddf Blwydd-daliadau, a rhoddodd grynodedb byr o gynnwys y Ddeddf. Eglurodd y Pennaeth Gwasanaethau'r Gyfraith, AD a Democratiaeth fod y Prif Weithredwr wedi gofyn iddo roi cyflwyniad i'r gweithdy cyllideb, ac fe awgrymodd y gellid cynnwys adroddiad ariannol ar y gronfa pensiwn o ran ei sefyllfa ariannol bresennol a'r trefniadau llywodraethu ar gyfer y gronfa. C Cadarnhaodd y Pennaeth Gwasanaethau'r Gyfraith, AD a Democratiaeth yn ôl y gyfraith na fyddai'r Cyngor Sir na Llywodraeth Cymru mewn sefyllfa i ddylanwadu ar y mater.

Amlygodd y Cyngorydd Davies yr angen i gyflwyno sylwadau i'r Llywodraeth Ganolog ac i CLILC, ac awgrymodd y Pennaeth Gwasanaethau'r Gyfraith, AD a Democratiaeth y gallai'r cam gweithredu hwn gael ei godi mewn gweithdy cyllideb. Mynegodd y Cyngorydd Davies y farn y dylid cyflwyno sylwadau, ynghylch â'r pryderon dynwyd sylw atynt ar lefel genedlaethol, ac i Gymdeithas Llywodraeth Leol Cymru a oedd eisoes wedi cydnabod bod yna faterion sy'n achosi pryder.

Mewn ymateb i gwestiwn gan y Cyngorydd P.C. Duffy, cytunodd y Pennaeth Gwasanaethau'r Gyfraith, AD a Democratiaeth i gael eglurhad ynghylch aelodaeth Aelodau Etholedig i'r cynllun pensiwn.

9. Diweddariad ar y Taliad Ariannol i'r Rhai sy'n Gadael Gofal – fe esboniodd Mr P. Whitham nad oedd wedi'i fodloni â'r esboniad a roddwyd yn y cyfarfod mewn perthynas â'r diffyg cynnydd. Cadarnhaodd y Cadeirydd y byddai adroddiad diweddar yn cael ei gyflwyno i'r Pwyllgor ym mis Mawrth 2015 pan fyddai'r mater yn cael ei graffu yn drylwyr.

PENDERFYNWYD – yn amodol ar yr uchod, derbyn a chymeradwyo'r cofnodion fel cofnod cywir.

5 ADRODDIAD AGGCC

Copi o adroddiad wedi'i ddsbarthu'n flaenorol gan Gyfarwyddwr y Gwasanaethau Cymdeithasol sy'n nodi'r materion allweddol sy'n codi o werthusiad Arolygiaeth Gofal a Gwasanaethau Cymdeithasol Cymru (AGGCC) o berfformiad

Gwasanaethau Cymdeithasol Sir Ddinbych yn 2013-14. Mae copi o'r gwerthusiad llawn wedi ei gynnwys fel Atodiad I.

Croesawodd y Cadeirydd Mr Hugh Morgan, Rheolwr Ardal ar gyfer AGGCC (RHAAGGCC), a'r Prif Reolwr - Cymorth Busnes i'r cyfarfod.

Roedd yr adroddiad yn cynnwys gwerthusiad perfformiad ar gyfer Gwasanaethau Cymdeithasol gan gynnwys meysydd cynnydd, meysydd i'w gwella a risg. Bob blwyddyn mae AGGCC wedi cynnal gwerthusiad cynhwysfawr o berfformiad Gwasanaethau Cymdeithasol pob Awdurdod Lleol. Mae'r gwerthusiad yn cwmpasu ystod eang o dystiolaeth, gan gynnwys: adroddiad blynyddol y Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol ar berfformiad a chynlluniau ar gyfer gwella yn ei ardal awdurdod lleol; gwaith rheoleiddio'r AGGCC; a barn archwilwyr ac arolygwyr eraill. Mae'r gwerthusiad yn cael ei gymedroli i sicrhau dull cyson, tryloyw a chymesur.

Mae gwerthusiad o Wasanaethau Cymdeithasol Sir Ddinbych wedi amlygu bod eglurder a ffocws yn yr adroddiad sy'n amlinellu'r cyfeiriad ar gyfer gofal cymdeithasol yn Sir Ddinbych ac yn arbennig y canlynol:

- mae tystiolaeth amlwg o gymryd ymagwedd strategol i ateb yr heriau demograffig
- mae'r Cyngor wedi gweithredu modelau arloesol o ymarfer a datblygu partneriaethau integredig
- mae tystiolaeth o archwilio amlwg yn enwedig drwy heriau gwasanaeth a thrwy wrando ar farn pobl gan danseilio'r rhaglen moderneiddio
- ymrwymiad cryf a blaen gynllunio o ran yr iaith Gymraeg
- mae perfformiad y gwasanaeth yn gryf

Mae nifer o feysydd penodol i'w gwella wedi cael eu nodi yn yr adroddiad. Bydd cynnydd y Cyngor mewn perthynas â'r rhain yn cael eu trafod yn ystod cyfarfodydd rheolaidd rhwng yr Uwch Dîm Rheoli a'r AGGCC. Y meysydd ar gyfer camau dilynol gan yr AGGCC y flwyddyn nesaf yw:

- Effaith newidiadau i isadeiledd POVA (Amddiffyn Oedolion Diamddiffyn)
- Sefydlu dull ymchwil trylwyr i gael gafael ar ac i ymateb i farn plant, pobl ifanc a'u teuluoedd
- Gwella ansawdd y ddarpariaeth a'r canlyniadau ar gyfer plant sy'n derbyn gofal

Mae Atodiad II yn rhoi trosolwg o'r meysydd a nodwyd ar gyfer gwella yn y gwerthusiad perfformiad, ac yn rhoi gwybodaeth ar sut oedd y Cyngor yn ymateb i'r meysydd a nodwyd ar gyfer gwella.

Mae'r meysydd sydd angen gwelliant yn unol â hunanasesiad y Cyfarwyddwr ac wedi cael eu hymgorffori yn y Cynlluniau Busnes Gwasanaeth ar gyfer 2014-15. Mae'r cynlluniau hyn yn cael eu monitro yn ffurfiol bob chwarter gan y gwasanaethau, ac adroddir ar lawer o elfennau ddwywaith y flwyddyn i'r Pwyllgor Archwilio Perfformiad a'r Cabinet gan eu bod yn ffurfio rhan o'r Cynllun

Corfforaethol. Hefyd, mae gan bob gwasanaeth Her Perfformiad Gwasanaeth blynyddol sy'n archwilio cynnydd yn erbyn Cynlluniau Busnes Gwasanaethau.

Gwnaed cynnydd sylweddol yn erbyn y meysydd i'w gwella a amlygwyd yn adroddiad gwerthuso perfformiad 2011-12. Fodd bynnag, cydnabyddir nad yw cynnydd wedi bod mor sylweddol ag y rhagwelwyd mewn perthynas â pherfformiad sy'n ymwneud â phlant sy'n derbyn gofal. Mae'n bwysig tynnu sylw at y gwelliannau sylweddol sydd wedi cael eu gwneud ers yr arolygiad gyda 100% o lwyddiant mewn meysydd allweddol.

Cyflwynodd yr RHAAGGCC a chrynhoi Adroddiad Gwerthuso Perfformiad AGGCC ac amlygwyd y pwyntiau amlycaf canlynol: -

- Cydnabuwyd bod y Cyngor wedi cymryd rhan mewn cynllun moderneiddio strategol pum mlynedd, a bod y newidiadau sylweddol sy'n deillio wedi'u nodi a bod y darpariaeth gwasanaeth yn cael ei ail-lunio.
- Roedd lefel dda o graffu drwy'r broses Herio Gwasanaeth.
- Nodwyd meysydd o gryfder, a thri maes allweddol oedd angen eu gwella wedi'u nodi: -
  - (i) Y ffordd y mae'r gwasanaeth yn gwranddo ac yn ymateb, cyfeirio at y data a gasglwyd.
  - (ii) Pryderon sy'n ymwneud â phlant sy'n derbyn gofal, gan gyfeirio'n benodol at feysydd iechyd ac addysg.
  - (iii) Diogelu plant ac oedolion yn arbennig. Cyfeirio at Amddiffyn Oedolion Agored i Niwed (POVA).
- Cylch gwaith AGGCC mewn perthynas â POVA, a datblygiadau'r polisi perthnasol yn unol â hynny.

Mewn ymateb i gwestiynau gan y Cadeirydd, amlinellodd y Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol ddatblygiadau, ac eglurodd fod Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Lles Cymru wedi gofyn am adolygiad sylfaenol o'r prosesau diogelu oedolion yng Nghymru, a byddai'r grŵp yn gyfrifol am archwilio'r broses adrodd yn y dyfodol agos. Cyfeiriwyd at gyfraith achos a oedd wedi ehangu cwmpas y ddeddfwriaeth a chynyddu maint y gwaith i Gynghorau gyda mewnlifiad sylweddol o achosion. Pwysleisiodd ei fod yn agwedd sylfaenol mewn gofal cymdeithasol i amddiffyn y rhai a oedd fwyaf agored i niwed ac i sicrhau nad oedd unrhyw golli rhyddid oni bai bod hynny o fewn eu diddordeb gorau. Mae pob cartref yn Sir Ddinbych wedi'u gwneud yn ymwybodol o'r dyfarniad ac mae hyfforddiant ychwanegol wedi'i ddarparu i staff fel aseswyr lles gorau.

Hysbyswyd y Pwyllgor y byddai'r Bwrdd Diogelu Oedolion yn cyflwyno adroddiad blynyddol i'r Pwyllgor Archwilio, a bod cyfarfodydd misol i drafod hyfforddiant lefel 6. Cadarnhaodd y Pennaeth Archwiliad Mewnol y byddai Archwiliad Mewnol yn ymgymryd â'r gwaith o lunio adroddiad eang ei gwmpas ar drefn Diogelu Corfforaethol i'w gyflwyno i'r Pwyllgor.

Ymatebodd y Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol i gwestiwn gan y Cynghorydd S.A. Davies ac eglurodd eu bod wedi derbyn cyllid gan Lywodraeth Cymru, drwy'r grant cronfa gofal canolraddol, i gynorthwyo gyda mynd i'r afael â

materion sy'n ymwneud ag oedi wrth drosglwyddo gofal am resymau gofal cymdeithasol.

Amlygodd y Cadeirydd y meysydd sydd angen eu gwella sydd wedi'u nodi yn yr adroddiad, a'r angen am gynnydd a phwysigrwydd monitro'r gwaith a wnaed. Cyfeiriodd at y gostyngiad sylweddol yn nifer y cymwysterau a gyflawnwyd gan blant sy'n derbyn gofal, ac o'r pwysigrwydd i sicrhau bod yr ymchwil a wnaed yn cael ei ddefnyddio i wella canlyniadau.

Amlygodd y Cyfarwyddwr Gofal Cymdeithasol yr anawsterau i gael gafael ar farn pobl ifanc. Pwysleisiodd bwysigrwydd ymgysylltu â hwy mewn modd derbyngar ac esboniodd bod mecanweithiau wedi eu cyflwyno i fodloni'r gofynion hyn. Eglurodd y CGC bod perfformiad yn bwysig, ond byddai hyn yn mynd y tu hwnt i ofynion plant unigol a'u hamgylchiadau unigol.

Mewn ymateb i gwestiwn gan y Cadeirydd yn gofyn am eglurhad ar y datganiad bod "y llwybr a'r canlyniadau i bobl sydd ddim yn bodloni'r trothwy ar gyfer gofal a chymorth gan y gwasanaethau cymdeithasol yn eglur", fe eglurodd Mr Morgan (AGGCC) y bu ymgais i ganfod neu gasglu tystiolaeth o sut y mae sylw yn cael ei roi i anghenion penodol yr unigolion, ac arsylwi a yw ymchwil digonol wedi'i wneud i fynd i'r afael â'r materion hyn ac os bydd yr unigolion wedi cael eu cyfeirio at ddarparwyr gwasanaeth eraill am gefnogaeth a chymorth. Eglurodd y CGC y bu cyfluniad newydd o wasanaeth ac amlinellodd y gweithdrefnau monitro a gyflwynwyd.

Ymatebodd y Pennaeth Gwasanaethau'r Gyfraith, AD a Democratiaeth i gwestiynau gan y Cadeirydd ar lefel gwaith y Gwasanaethau Cyfreithiol, mewn perthynas â Gorchmynion Gofal, gan adlewyrchu ar oblygiadau'r gwaith a wnaed gan y Tîm Cymorth i Deuluoedd. Eglurodd y CGC y gallai'r broses o gymryd plentyn i ofal gael ei ystyried fel methiant o ran cymdeithas a byddai'n bwysig i helpu i atal camau o'r fath. Amlygodd Mr P. Whitham y cyfeiriad a wnaed at hylifedd plant sy'n derbyn gofal ond mynegodd bryder ynghylch y diffyg darpariaeth niferoedd dan sylw, cadarnhaodd y Prif Reolwr, Cefnogi Busnes bod y ffigurau ar gael.

Cadarnhaodd y Cadeirydd y byddai'n bwysig monitro'r gwaith a nodwyd yn Atodiad 1 a oedd yn ymwneud â Gwasanaethau Plant a Theuluoedd, yn enwedig meysydd perfformiad yn ymwneud ag iechyd ac addysg plant sy'n derbyn gofal. Eglurodd y CGC fod y camau a nodwyd yn cael eu monitro o fewn y Cynllun Busnes, y broses Herio Gwasanaeth yn ogystal ag ymddangos yn Adroddiad Blynyddol y CGC a fyddai'n cael ei gyflwyno i'r Pwyllgor Archwilio perthnasol a'r Cyngor.

Ar gais y Cadeirydd, fe gytunodd y CGC i ddosbarthu e-bost at yr holl Aelodau yn manylu ar y drafodaeth yn y cyfarfod, a'u hysbysu bod y Panel Rhiant Corfforaethol yn chwilio am enwebiadau ar gyfer Aelodau ychwanegol.

Yn dilyn trafodaeth bellach:-

PENDERFYNWYD:-

- (a) *derbyn y gwerthusiad AGGCC a'r adroddiad cynnydd cysylltiedig gan y Gwasanaethau Cymdeithasol a nodi ei gynnwys.*
  - (b) *nodi'r materion a'r pryderon a amlygwyd gan yr Aelodau, a*
  - (c) *CGC i anfon e-bost i'r holl Aelodau yn eu hysbysu bod y Panel Rhiant Corfforaethol yn chwilio am enwebiadau ar gyfer Aelodau ychwanegol.*
- (NS i Weithredu)**

6 PROSES Y GYLLIDEB 2015/16 – 2016/17

Roedd adroddiad ac atodiad cyfrinachol gan y Pennaeth Cyllid ac Asedau yn rhoi diweddariad ar y broses i gyflawni'r gyllideb refeniw ar gyfer 2015/16, wedi ei ddsbarthu eisoes.

Cyflwynodd y Pennaeth Cyllid ac Asedau yr adroddiad ac eglurodd fod y broses gyllideb wedi symud i Gam 3 gan ganolbwyntio ar gwblhau cyllideb 2015/16. Mae Atodiad 1 yn rhoi darlun o'r broses gyllideb. Byddai'r broses yn dychwelyd i ystyried cyllideb 2016/17 gyda gweithdai cyllideb ar gyfer Aelodau wedi'u trefnu i ganolbwyntio ar gynigion arbedion ym mis Chwefror a mis Mawrth 2015, a Cham 4 fyddai hyn. Y bwlch yn y gyllideb a ragwelir ar gyfer 2016/17 oedd tua £8.8m, ac arbedion o £2.7m wedi eu cymeradwyo fel rhan o'r broses bresennol gan adael bwlch o tua £6.1m.

Mae tabl wedi'i ddiweddarau o'r digwyddiadau allweddol yn y broses hyd at y diwedd (Mawrth 2015) wedi'i gynnwys fel Atodiad 2. Bydd dyddiadau a manylion pellach yn cael eu hychwanegu yn dilyn sesiwn gyllideb wedi'i drefnu gyda Therapi Iaith a Lleferydd ym mis Chwefror. Mae adroddiad a gymeradwywyd gan y Cabinet ar 13 Ionawr, 2015, a oedd yn nodi argymhellion i gael eu gwneud i'r Cyngor ar 3 Chwefror, wedi eu cynnwys fel Atodiad 3. Eglurodd y Prif Gyfrifydd y bu mân newidiadau i'r adroddiad a gyflwynwyd i'r Cabinet a oedd yn cynnwys dadansoddiad pellach o lefelau treth y cyngor ar draws Gogledd Cymru, a sylwadau a dderbyniwyd yn dilyn y cyfarfod Cydbwyllgor Ymgynghorol Lleol a gynhaliwyd ar 14 Ionawr, 2015.

Roedd yr adroddiad yn nodi cynigion i gydbwyso'r gyllideb 2015/16, gan gynnwys codi Treth y Cyngor ar gyfartaledd o 2.75%, sef y lefel tybiedig yng nghynlluniau cyllideb y Cyngor, a'r defnydd o falansau cyffredinol. Yn dilyn y gweithdy gyllideb ym mis Rhagfyr, mae hefyd yn cynnwys argymhelliad ffurfiol i flaenoriaethu'r broses gyflawni'r Cynllun Corfforaethol yn y rowndiau cyllideb yn y dyfodol. Mae'r adroddiad i'r Cyngor ym mis Rhagfyr wedi tynnu sylw at y broses ymgynghori sylweddol ac mae'r manylion wedi'u cynnwys yn yr adroddiad, ynghyd â manylion o risgiau a chamau gweithredu posibl i ddirymu ac ymdrin â hwy.

Tynodd y Prif Gyfrifydd sylw'r Aelodau at Adran 10 o'r adroddiad, a oedd yn cynnwys risgiau penodol y cyfeiriwyd atynt gan Mr P. Whitham yn y cyfarfod blaenorol. Eglurodd y byddai'r UDA yn ystyried y materion penodol, ac yn gweithredu'r cynilion yn gyffredinol mewn cyfarfod a drefnwyd ar gyfer 5 Chwefror 2015. Mae'r Prif Gyfrifydd wedi cadarnhau y byddai adroddiad o ganlyniad y cyfarfod yn cael ei gyflwyno i'r Pwyllgor Llywodraethu Corfforaethol. Yn ystod y

drafodaeth fe fynegodd Mr Whitham ei werthfawrogiad i gynnwys risgiau yn yr adroddiad.

Mewn ymateb i gwestiwn gan y Cadeirydd, cadarnhaodd y Prif Gyfrifydd y byddai proses y gyllideb ar gyfer 2016/17 yn dechrau ym mis Chwefror, 2015. Fodd bynnag, eglurodd fod rhai o'r cynigion eisoes wedi'u cytuno a rhoddodd grynodedb byr o'r broses a fabwysiadwyd.

PENDERFYNWYD - bod y Pwyllgor Llywodraethu Corfforaethol:-

- (a) yn derbyn ac yn nodi cynnwys yr adroddiad ar y diweddariad diwethaf, a
  - (b) yn cytuno y dylai adroddiad o ganlyniad y cyfarfod UDA ar 5 Chwefror 2015 gael ei gyflwyno i'r Pwyllgor Llywodraethu Corfforaethol.
- (RW i weithredu)**

7 Y DIWEDDARAF AR GAFFAEL GWASANAETHAU ADEILADU

Roedd adroddiad gan y Rheolwr Caffael Strategol Dros Dro eisoes wedi'i ddsbarthu.

Mae'r adroddiad hwn yn rhoi manylion o gynnydd yr adran Archwilio Mewnol o waith dilynol diweddaraf o ran Caffael y Gwasanaethau Adeiladu yn dilyn ei adroddiad cychwynnol ym mis Hydref 2013 ac adroddiad Swyddfa Archwilio Cymru (SAC) ar gyfer Mawrth 2014. Dyma'r ail adroddiad dilynol, gyda'r un blaenorol ym mis Medi 2014.

Gofynnodd y Pwyllgor am adroddiad dilynol pellach ar gyfer Caffael Gwasanaethau Adeiladu i'w gyflwyno i roi sicrwydd bod gwelliannau wedi'u gwneud ers adroddiad mis Rhagfyr 2014.

Wedi'u cynnwys yn yr adroddiad y mae manylion canfyddiadau adroddiad Archwilio Mewnol ar Gaffael Gwasanaethau Adeiladu a wnaed ym mis Hydref 2013, ac adroddiad Swyddfa Archwilio Cymru, a oedd yn cwmpasu gwaith cynnal a chadw adeiladau ysgolion. Mae'r cynllun gweithredu dilynol (Atodiad 1) yn cynnwys 21 cam gweithredu y gwasanaeth Archwilio Mewnol a chynlluniau gweithredu Swyddfa Archwilio Cymru. Er bod rhywfaint o gynnydd wedi'i wneud ers yr adroddiadau dilynol ym mis Medi a mis Rhagfyr 2014, dim ond wyth cam gweithredu sydd wedi eu gweithredu'n llawn. Mae dau arall bellach wedi'u cwblhau a'r camau sy'n weddill ar y gweill i'w cwblhau. Yn arbennig, bu cynnydd o ran datblygu strategaeth gaffael ddrafft a bu cynnydd sylweddol yn y swyddogaeth rheoli contractau yn y system e-ffynonellu yn dilyn ymdrech bellach i gasglu data. Efallai bod trosglwyddo i'r Gwasanaeth Caffael Cydweithredol gan Gyllid ac Asedau i Gyfathrebu, Marchnata a Hamdden yn debygol o effeithio ryw fymryn ar rai amserlenni.

Darparodd y Rheolwr Caffael Strategol dros dro grynodedb manwl o'r Cynllun Gweithredu (Atodiad 1) ac eglurodd fod y rhan fwyaf o'r oedi a gafwyd wedi ymwneud â staffio a materion Cronfa Cydweithredol Rhanbarthol. Mae Cynrychiolydd Swyddfa Archwilio Cymru yn cydnabod y cynnydd a wnaed ac yn cyfeirio at y materion a oedd sy'n dal i fodoli ac awgrymodd bod adroddiad cynnydd

pellach yn cael ei gyflwyno i'r Pwyllgor ym mis Mai, 2015 pan fydd y pwyntiau gweithredu hyn wedi cael sylw.

Amlygodd Mr P. Whitham bwysigrwydd sicrhau bod pob aelod staff sy'n ymwneud yn uniongyrchol â chaffael yn ymwybodol o'r Rheolau Gweithdrefn Contractau ac wedi derbyn yr hyfforddiant angenrheidiol cyn gynted â phosibl, a bod tystiolaeth ar gael bod yr hyfforddiant wedi'i ddarparu. Eglurodd yr ASPM bod pecynnau cynefino corfforaethol ar gyfer staff newydd bellach yn cynnwys manylion yn ymwneud â'r Rheolau Gweithdrefn Contractau, a bod adolygiad o ddeunyddiau hyfforddi yn cael ei wneud ar hyn o bryd yn seiliedig ar yr hyfforddiant a ddarperir gan Gyngor Sir y Fflint, ac mae rhestr o gyrsiau hyfforddiant yn cael eu trefnu ar gyfer y 180 o aelodau staff gyda swyddi yn cynnwys gwaith gyda Rheolau Gweithdrefn Contractau. Mae'n rhaid i bob aelod staff ddarparu cadarnhad ysgrifenedig eu bod wedi derbyn yr hyfforddiant.

Mewn ymateb i gwestiwn gan Mr Whitham, esboniodd yr Rheolwr Caffael Strategol dros dro y byddai darparu hyfforddiant ar Rheolau Gweithdrefn Contractau ar gyfer aelodau staff sy'n gweithio mewn ysgolion yn cael eu trefnu gan y Rheolwr Adnoddau a Chynllunio Addysg, a gellid darparu manylion yn ystod y drafodaeth ar yr eitem fusnes rhif 8 ar yr agenda. Hefyd, cadarnhaodd yr Rheolwr Caffael Strategol dros dro y byddai'r Rheolau Gweithdrefn Contractau yn cael eu defnyddio i gyflawni Cynllun Corfforaethol y Cyngor, a'r rôl y cyfeiriwyd yn arbennig ati yn y rhaglen ysgolion yr unfed ganrif ar hugain.

Mynegodd y Cynghorydd D.C. Duffy ei bryder ynghylch yr oedi a brofwyd wrth fodloni amserlenni fel yr amlinellir yn y Cynllun Gweithredu.

PENDERFYNWYD - *bod y Pwyllgor Llywodraethu Corfforaethol:-*

(a) *yn derbyn yr adroddiad a mynegi ei bryder ynghylch yr oedi a brofwyd wrth fodloni amserlenni fel yr amlinellir yn y Cynllun Gweithredu, a*

(b) *gofyn bod adroddiad cynnydd pellach yn cael ei gyflwyno i gyfarfod mis Mai 2015 o'r Pwyllgor.*

(SA i Weithredu)

8 ADRODDIADAU RHEOLI TRYSORLYS

Ystyried adroddiad gan y Pennaeth Cyllid ac Asedau (copi ynghlwm) sy'n ymgorffori Strategaeth Rheoli'r Trysorlys 2015/16, Dangosyddion Darbodus 2015/16 ac Adroddiad Diweddar 2014/15.

Mae'r DSRhT (Atodiad 1) yn dangos sut y bydd y Cyngor yn rheoli ei fuddsoddiadau a'i fenthyciadau ar gyfer y flwyddyn i ddod ac yn sefydlu'r polisiâu y mae'r swyddogaeth Rheoli'r Trysorlys yn gweithredu o fewn iddynt. Mae'r adroddiad hefyd yn amlinellu effaith debygol y Cynllun Corfforaethol ar y strategaeth hon ac ar Ddangosyddion Darbodus. Mae Adroddiad Diweddariad Rheoli'r Trysorlys (Atodiad 2) yn darparu manylion am weithgareddau Rheoli'r Trysorlys y Cyngor yn ystod 2014/15. Amlinellodd y Prif Gyfrifydd y newidiadau mewn polisi a oedd yn cynnwys y goblygiadau yn ymwneud â'r Ddeddf Diwygio

Bancio a'r diwedd yn genedlaethol i system gymhorthdal y Cyfrif Refeniw Tai yng Nghymru.

Dywedwyd wrth aelodau mai drafft yw'r ffigurau a gynhwysir yn y DSRhT a byddant yn cael eu diweddarau cyn eu cymeradwyo gan y Cyngor yn seiliedig ar y Cynllun Cyfalaf diweddaraf ym mis Chwefror 2015.

Mae Rheoli'r Trysorlys yn golygu edrych ar ôl arian y Cyngor sy'n rhan hanfodol o waith y Cyngor gan fod oddeutu £0.5 biliwn yn mynd drwy gyfrif banc y Cyngor bob blwyddyn. Ar unrhyw adeg, mae gan y Cyngor o leiaf £20miliwn mewn arian parod, felly mae angen i ni wneud yn siŵr ein bod yn cyflawni'r gyfradd ddychwelyd gorau posibl heb roi'r arian mewn perygl a dyna pam ein bod yn buddsoddi arian gyda nifer o sefydliadau ariannol. Wrth fuddsoddi, blaenoriaethau'r Cyngor yw: -

- cadw arian yn ddiogel (diogelwch);
- gwneud yn siŵr ein bod yn cael yr arian yn ôl pan fyddwn ei angen (hylifedd);
- gwneud yn siŵr ein bod yn cael cyfradd dychwelyd da (arenillion).

Mae'r DSRhT ar gyfer 2015/16 wedi'i nodi yn Atodiad 1. Mae'r adroddiad hwn yn cynnwys Dangosyddion Darbodus sy'n gosod cyfyngiadau ar weithgaredd Rheoli'r Trysorlys y Cyngor ac yn dangos bod y broses fenthyca'r Cyngor yn fforddiadwy. Mae crynodeb o'r manylion yn Atodiad 1 wedi'i ddarparu gan y Prif Gyfrifydd.

Mae dangosyddion Cronfa'r Cyngor yn seiliedig ar y bidiau cyfalaf arfaethedig diweddaraf a'r dyraniadau mewn bloc, a bydd y rhain yn cael eu diweddarau cyn i'r adroddiad gael ei gyflwyno i'r Cyngor i'w gymeradwyo ar 24 Chwefror 2015.

Mae'r dangosyddion Cyfrif Refeniw Tai wedi'u cyfrifo'n seiliedig ar y Cynllun Busnes Stoc Tai diweddaraf. Mae'r Dangosyddion Darbodus unigol a argymhellwyd i'w cymeradwyo wedi'u nodi yn Atodiad 1 - Ychwanegiad A.

Mae LIC wedi dod â'r trafodaethau i ben â Thrysorlys EM ynglŷn â diwygio system gymhorthdal y Cyfrif Refeniw Tai yng Nghymru. Byddai angen benthyca rhwng £39 miliwn a £55 miliwn ar 2 Ebrill 2015 i brynu allan o'r cynllun cymhorthdal i allu hunan-ariannu. Mae effaith hyn wedi cael ei gynnwys yn dangosyddion darbodus y Cyfrif Refeniw Tai ac mae manylion pellach am brynu allan wedi ei gynnwys yn Adran 8 Atodiad 1. Mae Atodiad 3 yn cynnwys dadansoddiad risg a sensitifrwydd yn ymwneud â phrynu allan yn y Cyfrif Refeniw Tai.

Mae'r adroddiad diweddarau ar Rheoli'r Trysorlys (Atodiad 2) yn tynnu sylw at y newidiadau a weithredwyd i'r strategaeth fuddsoddi (Atodiad 1 Adran 3) o ganlyniad i risg mechnïaeth-i-mewn a fyddai'n golygu na fyddai banciau yn gallu dibynnu ar gefnogaeth y llywodraeth os ydynt yn mynd i drafferth a byddai'n ofynnol i fechnïo eu hunain drwy gymryd cyfran o adneuon buddsoddwyr i adeiladu eu cyfalaf. Mae'r newidiadau dan sylw yn symud i ffwrdd o adneuon banc confensiynol i fuddsoddiadau diogel megis cytundebau ailbrynu wrth gefn (REPOs) a bondiau wedi'u gwarchod.

Mae manylion y broses ymgynghori wedi'i gynnwys yn yr adroddiad, a chadarnhawyd bod Cod Ymarfer Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a

Chyfrifyddiaeth (CIPFA) diwygiedig ar Reoli'r Trysorlys wedi'i fabwysiadu ar 28 Chwefror, 2012. Esboniwyd ei bod yn un o ofynion Cod y Cyngor i gymeradwyo'r DSRhT bob blwyddyn ariannol.

Yn y fan hon o'r cyfarfod fe benderfynodd y Pwyllgor i symud i Ran II i ystyried Atodiad 3 o'r adroddiad - Dadansoddiad o Gytundeb Risg a Sensitifrwydd Gwirfoddol Cymhorthdal Cyfrif Refeniw Tai (HRAS).

RHAN II

GWAHARDD Y WASG A'R CYHOEDD

***PENDERFYNWYD** dan ddarpariaethau Adran 100A Deddf Llywodraeth Leol 1972, gwahardd y Wasg a'r Cyhoedd o'r cyfarfod ar gyfer yr eitemau canlynol ar y sail y byddai gwybodaeth eithriedig yn debygol o gael ei datgelu fel y'i diffinnir ym Mharagraffau 14 ac 15 Rhan 4 Atodlen 12A Ddeddf Llywodraeth Leol 1972.*

Darparodd y Prif Gyfrifydd grynodedb manwl o Atodiad 3 a oedd yn amlinellu ac yn mesur rhai o'r peryglon amlwg ac effeithiau posibl sy'n deillio o'r cytundeb cenedlaethol arfaethedig i roi terfyn ar y system Cymhorthdal Tai yng Nghymru. Mae'r crynodeb hefyd yn tynnu sylw at rai o'r risgiau ariannol allweddol sy'n gysylltiedig â'r cytundeb arfaethedig a'r effeithiau posibl ar gynaliadwyedd y Cynllun Busnes Stoc Tai. Amlinellodd y Prif Gyfrifydd yr argymhellion fel a gyflwynwyd i'r Pennaeth Cyllid ac Asedau, gan dynnu sylw at natur gymhleth y cytundeb arfaethedig, gyda chyfeiriad yn arbennig at y goblygiadau sy'n codi o hyblygrwydd y cyfraddau llog.

Eglurodd y Pennaeth Gwasanaethau'r Gyfraith, AD a Democratiaeth fod y Cyngor wedi cymeradwyo'r cytundeb mewn egwyddor gan roi'r awdurdod dirprwyedig i'r Aelod Arweiniol a Phennaeth Cyllid ac Asedau priodol i drafod y manylion terfynol. Awgrymodd y Cadeirydd bod y sefyllfa yn cael ei nodi a'i gynnwys yn Rhaglen Waith i'r Dyfodol Pwyllgorau yn dilyn datblygiadau pellach.

Mewn ymateb i gwestiwn oddi wrth y Cynghorydd S.A. Davies yn ymwneud â'r hawl i brynu, fe gadarnhaodd yr Prif Gyfrifydd bod nifer y trafodion dros y blynyddoedd diwethaf wedi bod yn fach iawn.

Ar ôl ystyried Atodiad 3 aeth y cyfarfod yn ei flaen i Ran I.

RHAN 1

Eglurodd y Cadeirydd gyda Chod Ymarfer CIPFA ar Reoli'r Trysorlys bod angen i Swyddog Adran 151 i sicrhau fod yr holl Aelodau sydd â chyfrifoldebau Rheoli'r Trysorlys, gan gynnwys craffu ar swyddogaeth Rheoli'r Trysorlys, yn cael hyfforddiant priodol sy'n berthnasol i'w hanghenion ac yn deall eu rolau a'u cyfrifoldebau. Cytunodd y Prif Gyfrifydd y gellid rhoi hyfforddiant iddynt gan anfon manylion y ddarpariaeth hyfforddiant blaenorol ymlaen at y Cadeirydd.

***PENDERFYNWYD** - bod y Pwyllgor Llywodraethu Corfforaethol:-*

- (a) yn derbyn y DSRhT ar gyfer 2015/16 a'r Dangosyddion Darbodus ar gyfer 2015/16, 2016/17 a 2017/18 (Atodiad 1).
  - (b) nodi'r adroddiad diweddarau Rheoli'r Trysorlys (Atodiad 2), a
  - (c) cytuno bod y Prif Gyfrifydd yn rhoi manylion i'r Cadeirydd ar y ddarpariaeth hyfforddiant blaenorol ar faterion Rheoli'r Trysorlys.
- (RW i Weithredu)**

9 ADOLYGIAD HAMDDEN CLWYD

Rhoddodd y Cadeirydd wybodaeth gefndir ynghylch y mater dan sylw a mynegodd bryderon ynghylch yr amserlenni ar gyfer cynhyrchu a chyflwyno adroddiad i'r Pwyllgor. Pwysleisiodd ei fod yn teimlo bod y penderfyniad i beidio â neilltuo'r gwaith i lunio'r adroddiad i'r Uwch Swyddog, sydd â'r profiad priodol, o bosib wedi gallu cyfrannu at yr oedi a brofwyd.

Hysbysodd y Pennaeth Archwiliad Mewnol yr Aelodau ei fod wedi dod yn gysylltiedig â chynhyrchu'r adroddiad ar gais y Tîm Gweithredol Corfforaethol a oedd wedi mynegi eu hanfodlonrwydd â'r modd y mae'r adroddiad gwreiddiol wedi'i gyflwyno. Esboniodd fod y gwaith o ddrafftio'r adroddiad wedi bod yn fwy o faich nag a ragwelwyd yn wreiddiol, fodd bynnag, yr oedd yn awr bron yn gyflawn a byddai'n cael ei gyflwyno i'r Pwyllgor ym mis Mawrth, 2015.

Eglurodd y Pennaeth Archwiliad Mewnol fod yr adroddiad yn manylu ar y gwersi a ddysgwyd ac yn debyg i'r adolygiad damcaniaethol blaenorol a wnaeth, ac wedi uno'r gwaith a wnaed mewn perthynas â chwmnïau hyd braich yn Adroddiad Hamdden Clwyd.

Ar gais y Cadeirydd, cytunwyd bod yr adroddiad yn cael ei ddsbarthu i Aelodau'r Pwyllgor Llywodraethu Corfforaethol ar ôl ei gwblhau, ynghyd â manylion am unrhyw eithriadau. Mewn ymateb i gwestiynau gan Aelodau, cadarnhaodd y Pennaeth Archwiliad Mewnol y byddai'r adroddiad yn mynd i'r afael â'r holl faterion o bryder a godwyd a byddai'n cynnwys fframwaith ar gyfer y dyfodol.

PENDERFYNWYD - bod y Pwyllgor Llywodraethu Corfforaethol:-

- (a) yn derbyn ac yn nodi cynnwys yr adroddiad.
  - (b) yn cytuno bod adroddiad pellach yn cael ei gyflwyno i gyfarfod y Pwyllgor ym mis Mawrth, 2015.
- (IB a GW i Weithredu)**

10 RHEOLAETH ARIANNOL YSGOLION

Darparodd y Pennaeth Archwiliad Mewnol grynodedb o'r cefndir i faterion sy'n ymwneud â rheolaeth ariannol ysgolion ac eglurodd fod y pryderon a godwyd yn ymwneud â balansau credyd ysgol yn hytrach na balansau diffyg. Dywedodd wrth

y Pwyllgor o safbwynt archwiliad cawsant eu rheoli'n dda er bod pwysau ar falansau penodol. Roedd y Pennaeth Cwsmeriaid a Chymorth Addysg wedi cwrdd ag Aelodau ac roedd hyn wedi rhoi sicrwydd iddynt mewn perthynas â'r sefyllfa bresennol.

Dosbarthwyd copi o'r rhagolwg tair blynedd yn ôl ysgol ar gyfer 2014-15 i 2015-16 yn y cyfarfod. Mynegodd y Cynghorydd P.C. Duffy bryder nad oedd y ddogfen wedi cael ei ddsbarthu i Aelodau'r Pwyllgor cyn y cyfarfod.

Crynhodd y Rheolwr Adnoddau a Chynllunio Addysg y papur rhagolwg tair blynedd a oedd yn rhoi manylion ar Gyfanswm y ffigurau Gwarged(diffyg) ar gyfer Cyllideb 2014/15, Gwarged (diffyg) 2014/15, % Gwirioneddol i Amrywiant o fewn y gyllideb, adfachu dros y trothwy o 5% a thros trothwy LIC.

Amlygwyd y materion canlynol gan y Rheolwr Adnoddau a Chynllunio Addysg: -

- Argymhellodd LIC fod lefel y balansau yn £3.3 miliwn.
- Cyfanswm gwarged ar gyfer pob ysgol a gofnodwyd ar hyn o bryd yn £2.9 miliwn, a oedd yn is na Pholisi Sir Ddinbych sy'n argymhell 5%.
- Mae gan rai ysgolion falansau sy'n fwy na 5%.
- Newid Rheoliadau Llywodraeth Cymru ym mis Medi 2010, ar yr amod bod gan Awdurdodau Lleol y pŵer i adfachu balansau sy'n fwy na £50k ar gyfer ysgolion cynradd a £100k ar gyfer ysgolion uwchradd.
- Mae Sir Ddinbych ar hyn o bryd £400k yn is nag argymhelliad Llywodraeth Cymru ar gyfer balansau ar gyfer yr holl ysgolion.
- Oherwydd sbectrwm eang o ysgolion mae Sir Ddinbych wedi penderfynu peidio â gorfodi'r rheol yn eu hysgolion. Mae'r effaith dros gyfnod o dair blynedd yn fwy perthnasol na thros flwyddyn.
- Mae cyfeiriad wedi'i wneud at y perthnasedd ac effaith cyllideb sy'n sefyll yn stond ar gyfer ysgolion tan 2014/15 a 2015/16.
- Holodd Cynrychiolydd i Swyddfa Archwilio Cymru y rheswm dros ddwy ysgol uwchradd i fod â balansau mwy nag ysgolion eraill. Eglurodd y Rheolwr Adnoddau a Chynllunio Addysg bod yr ysgolion yn ysgolion arbennig a bod y balansau a gedwir ar gyfer ymgymryd â gwaith a raglennwyd yn yr ysgolion.
- Mewn ymateb i gwestiynau a godwyd, fe eglurodd y Rheolwr Adnoddau a Chynllunio Addysg bod Ysgol Pendref yn ysgol mewn trafferthion ariannol, a bod cynllun adfer yn cael ei ddatblygu ar hyn o bryd.

Cyfeiriodd y Rheolwr Adnoddau a Chynllunio Addysg at y cynllun tair blynedd a dywedodd wrth y Pwyllgor bod cylchredu cyllidebau ysgolion uwchradd ar fin digwydd. Fodd bynnag, byddai'r rhai sy'n ymwneud ag ysgolion cynradd yn cael eu gohirio dros dr oherwydd newidiadau LIC yn ymwneud â'r cyfnod cyllido sylfaen. Byddai rheolwyr cyllid yn gweithio gyda llywodraethwyr yr ysgol a'r pennaeth i gynhyrchu cynllun tair blynedd diwygiedig, a byddai'r manylion wedi'u cynnwys yn y ffigurau yn cael eu dosbarthu.

Yn ystod y drafodaeth a ddilynodd, cytunodd y Pwyllgor y dylid cynnwys yr ystyriaeth bellach i adroddiad ym mlaenraglen waith y Grŵp Cadeiryddion ac Is-gadeiryddion ar gyfer trafodaeth. Teimlai'r Prif Gyfrifydd y gallai fod yn fuddiol os byddai'r adroddiad yn cyd-daro â'r adroddiad ar y sefyllfa derfynol ar gyfer 2014/15.

Mewn ymateb i gwestiwn gan Mr P. Whitham, cyfeiriodd y Rheolwr Adnoddau a Chynllunio Addysg i'r rheolau prynu ar gyfer ysgolion a rhoi manylion y ddarpariaeth hyfforddiant ar gyfer staff ysgol i sicrhau cydymffurfiaeth â'r Rheolau Gweithdrefn Contractau newydd.

PENDERFYNWYD - bod y Pwyllgor Llywodraethu Corfforaethol:-

- (a) yn derbyn ac yn nodi cynnwys yr adroddiad, ac yn
  - (b) gofynnir bod ystyriaeth i adroddiad pellach yn cael ei gynnwys ym mlaenraglen waith y Grŵp Cadeiryddion ac Is-gadeiryddion.
- (JW, CW a RW i Weithredu)

11 ADBORTH O'R CYFARFOD CYDRADDOLDEB CORFFORAETHOL

Nid oedd y Cynghorydd Holland wedi gallu mynychu'r cyfarfod ac roedd wedi cyflwyno ymddiheuriad.

12 RHAGLEN WAITH Y PWYLLGOR LLYWODRAETHU CORFFORAETHOL

Cyflwynwyd Rhaglen Gwaith i'r Dyfodol y Pwyllgor Llywodraethu Corfforaethol (a gylchredwyd eisoes) i'w ystyried.

Cadarnhaodd y Pwyllgor y Rhaglen Gwaith i'r Dyfodol Pwyllgor Llywodraethu Corfforaethol yn amodol ar gynnwys y canlynol:-

Mawrth 26, 2014 - Adroddiad ar Hamdden Clwyd gan y Cyfarwyddwr Corfforaethol: Uchelgais Economaidd a Chymunedol.

20 Mai 2015 - Adroddiad ar Gaffael Gwasanaethau Adeiladu gan y Swyddog Caffael Strategol dros dro.

Cytunodd y Pwyllgor hefyd y byddai adroddiad pellach ar y Rheolaeth Ariannol i Ysgolion, Balansau Ysgolion, yn cael ei gyflwyno i gyd-fynd â'r Adroddiadau Alldro Terfynol.

PENDERFYNWYD - yn amodol ar yr uchod bod y Pwyllgor yn cymeradwyo'r Rhaglen Gwaith i'r Dyfodol.

Daeth y cyfarfod i ben am 13.05pm.